

N:o 48.

Ank. till Riksd. kansli den 18 mars 1898, kl. 12 midd.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändring af 3 § ut-
sökningsslagen m. m.*

Från Andra Kammaren har lagutskottet till behandling fått emottaga en af herr *J. Bromée* inom nämnda kammare väckt motion, n:o 182, af följande lydelse:

»Sedan jag under föregående riksdag väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring i landshöfdingeinstruktionen i fråga om länsmans till- och afsättande, och Andra Kammarens tillfälliga utskott n:o 3 i utlåtande n:o 7 afstyrkt en del af min framställning, bland annat på de skäl, att jag icke framställt yrkande om länsmännens ökade kompetensvilkor, särskildt ställande af borgen för de medel de uppbära, så får jag, som redan förra riksdagen var betänkt på en sådan framställning, nu, sedan jag fått en sådan allvarlig erinran om bristen uti mitt då gjorda förslag, väcka motion i denna fråga.

Kronolänsmän torde vara de enda tjenstemän, hvilka hafva uppbörd af allmänna och enskilda medel om händer utan skyldighet att ställa uppbördsborgen.

Som nu är, ske utmätningssåtgärder dels för krono- och andra utskylders restantier, jemlikt 8 och 11 §§ i kongl. instruktionen för kronofogdar den 10 november 1855, dels för domfasta skulder och godkända auktionsfordringar, jemlikt 3 § i utsökningsslagen, på kronofogdens egen

ansvarighet för redovisning, hvilket mången gång kan vara för kronofogden riskabelt och obehagligt samt för kronolänsmännen nedsättande och förödmjukande såsom tjänstemän, helst som kronolänsmän, enligt 7 § i kongl. instruktionen för kronolänsmän den 10 november 1855, icke desto mindre står i uppbördsmanansvar efter lag för de allmänna och enskilda medel, som han i och för tjensten omhänderfår; dock utan att sådant förringar kronofogdens ersättningsskyldighet.

Det torde vara enastående åtminstone bland civile tjänstemän, hvad som eger rum i förhållandet mellan kronofogde och kronolänsmän, nemligen att den förre har betalningsskyldighet, om den senare gör sig skyldig till förskingring af allmänna medel. Kronofogde får ju icke och bör icke hafva något inflytande vid tillsättande af kronolänsmänstjenst, ty om han det skulle hafva, skulle kronolänsmanscorpsen nedsjunka till beroende af kronofogden, såsom fallet var, förr än Konungens befallningshafvande enligt kongl. resolution på allmogens besvär den 25 september 1675 § 32 fingo sig ålagdt att tillsätta länsmän. Obestriddligen torde det väl vara det rätta, att hvar och en såsom tjänsteman ställer borgen eller säkerhet för den uppbörd, han får om händer, och ensam ansvarar för sin förbrytelse, utan att någon förman deraf oförtjent drabbas. Göres en jemförelse med vid post-, telegraf-, fångvårds- och statens jernvägstrafik-styrelserna anstälde tjänstemän och derunder lydande samt andra civile tjänstemän, som hafva uppbörd, så äro dessa tjänstemän hvar för sig skyldiga att ställa borgen för omhänderhafda medel; och icke har jag funnit, att någon förman dervid haft att ansvara för underordnads fel och försummelser, såsom förhållandet är med kronofogdar för dem underlydande kronolänsmän.

Vid landsstatens tjugonde allmänna möte år 1894 beslöts bland annat att söka få ändring i detta missförhållande, så att kronolänsmännen sjelfva skulle ställa borgen eller säkerhet för omhänderhafvande medel såsom tjänstemän. Ingen torde väl kunna säga, att en kronofogdes borgen af 1,500 riksdaler banko, eller i nu gällande mynt 2,250 kronor, är tillräcklig för att skydda staten och enskilda från förlust, om ej kronofogdar och kronolänsmän vore i allmänhet särdeles redbara tjänstemän; men om kronolänsmännen, såsom de sjelfva å förut omnämnda landsstatsmöte begärt, för att undgå kronofogdens ansvars- och ersättningsskyldighet för dem i och för fel eller försummelse i tjensten, finge ställa borgen, skulle statsverket derigenom tillskyndas mångdubbel säkerhet, hvilket icke af Riksdagen eller regeringen bör föraktas eller förkastas.

Som det nu icke kan bestridas, att kronolänsmän, sedan kongl. instruktionen den 10 november 1855 för kronolänsmän utkom, är tjänsteman och icke, såsom en del kronofogdar vill göra för allmänheten troligt,

endast ett underordnad biträde åt kronofogden eller en betjent, för hvilken han har ersättningsskyldighet för bristande redovisning, synas länsmännen icke böra förmenas att ställa laga uppbördsborgen, på det de må blifva mera oberoende och i allo sjelfva få svara för sina handlingar. Det kan ej vara rätt och med lag likmätigt att, såsom en del kronofogdar fordra, kronolänsmännen till fogdarne skola ställa af dem godkänd borgen för omhänderfående uppbördsmedel i allmänna och enskilda mål.

På grund häraf får jag hemställa,

att Riksdagen för sin del ville besluta sådan ändring af 3 § i gällande utsökningslag, att kronofogdes ansvar för länsman, då denne för bestämdt fall satts i hans ställe såsom utmättningsman, måtte borttagas, och länsmannen åläggas ansvaret; samt

att i sammanhang dermed till Kongl. Maj:t ingå med framställning derom, att bestämmelser måtte utfärdas för kronolänsman att i likhet med kronofogdarne ställa uppbördsborgen.»

Den i 3 § utsökningslagen inrymda bestämmelse om kronofogdes ansvarsskyldighet för utmätningar, äfven der dessa, enligt af kronofogden gifvet uppdrag, af länsman verkställas, står, enligt utskottets åsigt, i närmaste öfverensstämmelse med den i utsökningslagens 2 § uttalade grundsats, enligt hvilken kronofogde är utmättningsman på landet. Att, med bibehållande af denna kronofogdens tjänsteställning, inskränka hans ansvarighet i fråga om utmätningar kan utskottet därför icke tillstyrka, då härigenom skulle vållas minskad rättssäkerhet för dem, som utmättningsmannen anlita. Först och främst skulle den ifrågasatta lagändringen leda derhän, att kronofogden — hvilken nu i medvetandet om sin ansvarighet lär med all nödig försigtighet begagna sig af den honom tillkommande rätt att för visst fall sätta länsman till utmättningsman i sitt ställe — komme att i långt större utsträckning än nu är fallet åt länsmannen uppdraga utmättningsförrättningars verkställande, ej mindre då utmätningen vore förenad med afsevärda svårigheter och fel sålunda lätteligen beginges, än äfven då större ekonomiska intressen deraf berördes.

Kronofogdes omförmälda ansvarighet är alltså, enligt utskottets tanke, betingad af hänsyn till borgenärernas säkerhet, då länsman i regel ej kan förutsättas hafva samma kompetens som kronofogde att verkställa svåra och invecklade utmättningsförrättningar, och dessutom den uppbördsborgen, som af länsmannen kunde fordras, gifvetvis med hänsyn till länsmannens lägre tjänsteställning icke kunde sättas till samma belopp, som för kronofogde är föreskrifvet.

Den omständigheten, att redan enligt gällande lag Konungens befallningshafvande eger att för visst fall eller inom bestämdt område förordna länsman att på eget ansvar i kronofogdes ställe vara utmätningssman, kan ej med skäl åberopas till stöd för den ifrågasatta lagändringen, då med en dylik befogenhet följer möjlighet att för hvarje särskildt fall pröfva länsmannens behörighet och skicklighet att förrätta utmätningar.

Motionärens förslag om åläggande för länsman att ställa uppbördsborgen kan i och för sig förtjena beaktande, då rättssäkerheten derigenom skulle främjas, men då dels behof af en dylik bestämmelse, såvidt utskottet kunnat erfara, icke i någon mera afsevärd mån gjort sig gällande, dels motionären synes hafva bundit denna hemställan vid förutsättning af bifall till förslaget om inskränkning af kronofogdes ansvarighet, anser sig utskottet böra hemställa om afslag å motionen äfven i denna del.

På grund af det ofvan anförda hemställer utskottet alltså,

att herr Bromées ifrågavarande motion icke må
till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 mars 1898.

På lagutskottets vägnar:

K. S. HUSBERG.
